

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний технічний університет

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ
З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (англійської, французької, німецької)**

Вступ

Програма вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови (англійської, французької, німецької) складена відповідно до порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою № 261 Кабінету міністрів України від 23 березня 2016 року.

1. Мета і завдання вступного іспиту з іноземної мови

Вступний іспит з іноземних мов (англійської, німецької, французької) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземній мові в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України в європейський та світовий освітній простір і потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володінню іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Програма відображає конкретні характеристики рівнів практичного володіння іноземною мовою та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку передбачених навичок і вмінь мовленнєвої діяльності.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій. **Функціональна компетенція** включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та проводити презентації та семінари. **Мовна компетенція** передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови. **Мовленнєва компетенція** охоплює рецептивні та продуктивні вміння. Вступник до аспірантури повинен брати участь в усному спілкуванні іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою матеріалу.

2. Вимоги до навичок та вмінь в мовленнєвій діяльності

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

ЧИТАННЯ

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до завдань кафедри іноземних мов і залежно від поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника із швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

АУДІЮВАННЯ

Вступник до аспірантури повинен розуміти:

- запитання екзаменаторів;
- короткі висловлювання й коментарі екзаменаторів;
- повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких є нормативне;
- нормативне мовлення, яке здебільшого зустрічається в суспільному, професійному або академічному житті, і визначати погляди і ставлення мовця так само добре, як зміст інформації.

До продуктивних умінь належать говоріння, письмо та переклад.

МОВЛЕННЯ

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непередготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки і т. ін.
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія).

ПЕРЕКЛАД

Під час перекладу оригінального матеріалу вступник до аспірантури повинен уміти:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати повний та адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

3. Характер навчального мовного матеріалу

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоепії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків іноземної мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміти промовлений текст.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум

Граматичний мінімум з англійської мови передбачає знання таких тем:

1. Речення. Порядок слів в англійському реченні.
2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
3. Типи питальних речень.
4. Іменник. Однина та множина іменників. Присвійний відмінок.
5. Артикль (*a/an; the*).
6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні займенники. Неозначені займенники *some, any, somebody, something, anybody, anything* і заперечні займенники *no, nobody, nothing*. Кількісні займенники *many, much, few, a few, little, a little*. Неозначено-особовий займенник *one*. Підсилювальні та зворотні займенники.
7. Зворот *there is, there are*.
8. Слова - замітники.
9. Прикметник. Ступені порівняння.
10. Прислівник. Ступені порівняння.
11. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
12. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця. Прийменники руху.
13. Безособові речення.
14. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.
15. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
16. Часова система англійського дієслова в активному стані:
 - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
 - *Present, Past, Future Progressive; Future Progressive-in- the Past;*

- *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past.*

17. Часова система англійського дієслова в пасивному стані:

- *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
- *Present, Past Progressive;*
- *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past).*

18. Модальні дієслова та їх еквіваленти. Ознаки модальності *to be + Infinitive, to have + Infinitive, ~should + Infinitive*. Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.

19. Узгодження часів.

20. Пряма та непряма мова.

21. Умовні речення.

22. Безособові форми дієслова. Дієприкметник. Інфінітив. Герундій.

23. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Ввідні дієслова (*see, hear, know, want...*) як ознаки тричленної дієслівної конструкції з інфінітивом і її значення. Ввідний елемент (*is said, is known, seem ...*) як ознака суб'єктного інфінітивного звороту (*He is said to arrive soon*) і його значення.

Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Мінімум для оволодіння читанням передбачає подальшу автоматизацію вказаних явищ; основні випадки виразу модальності і використання форм умовного способу підмови даного фаху.

Граматичний мінімум з французької мови передбачає знання таких тем:

- 1) Іменник. Особливості французьких іменників. Рід. Число.
- 2) Прикметник. Особливості французьких прикметників. Конструкції, що замінюють прикметники. Рід. Число. Ступені порівняння. Місце прикметника-епітета.
- 3) Артикль. Вживання. Означений і неозначений артикль. Частковий артикль. Відсутність артикля. Деякі додаткові відомості.
- 4) Займенник і займенникові детермінативи. Особливості французьких займенників. Форми особових займенників. Неозначено-особовий займенники « *on* » та « *il* ». Займенник у ролі додатка. Нейтральне « *le* ». Місце двох службових займенників-додатків « *en* », « *у* ». Самостійні особові займенники. Відносні займенники, форми, вживання.
- 5) Дієслово. Система часів та способів французького дієслова. Безособові форми дієслова. Відмінювання. Вживання допоміжних дієслів. Утворення, значення та вживання часів системи l'Indicatif. Складні часи. Узгодження часів дійсного способу. Умовний спосіб. Subjonctif. Наказовий спосіб.
- 6) Прислівник. Ступені порівняння. Прислівники кількості та інтенсивності, часу та місця. Місце прислівника. Погодження, заперечення, обмеження. « *Ne* » експлетивне.
- 7) Прийменник. Особливості французького прийменника. Місце в реченні.
- 8) Типи речень. Головні та другорядні члени речення. Порядок слів. Узгодження підмета та присудка.
- 9) Просте речення. Зворот « *c'est... qui* », « *c'est... que* ». Засоби виділення членів простого речення. Сегментовані конструкції. Неповні речення. Окличне речення.
- 10) Пряме і непряме запитання. Загальне запитання. Запитання до одного із членів речення.

11) Складне речення. Загальні відомості. Складносурядні речення (сполучникові та безсполучникові з'єднання). Види підрядних речень. Підрядні підметникові речення. Підрядне речення-атрибут. Речення з підрядним обставини.

12) Умовна фраза.

13) Порядок слів у підрядних реченнях.

14) Infinitif, Gérondif, Participe ó ĩ³ăđÿăîèđ đă÷ăííÿđ.

15) Деякі особливості французької пунктуації.

16) Граматичні особливості перекладу.

17) Лексичні особливості перекладу. Переклад слів відповідно теорії лексичних відповідників Я.Л. Рецкера. Особливості перекладу інтернаціональної і псевдоінтернаціональної лексики. Переклад термінів. Передача при перекладі топонімів і антропонімів. Передача реалій. Оказіональні відповідники. Необхідність стилістичного « вирівнювання » при перекладі. Прагматична адаптація при перекладі.

Граматичний мінімум з німецької мови передбачає знання таких тем:

1. Das Verb. Die Hilfsverben. Die schwachen Verben. Die starken Verben. Die Mischverben. Die Modalverben.

2. Das Partizip. Das Partizip I. Das Partizip II.

3. Die Zeitformen.

Das Präsens

Das Präteritum

Das Perfekt

Das Plusquamperfekt

Das Futur I

Das Futur II

4. Das Passiv

5. Das Stativ

6. Der Infinitiv

7. Der Imperativ

8. Der Konjunktiv

9. Das Substantiv. Deklination der Substantive. Die Bildung der Mehrzahl. Der Artikel.

10. Das Adjektiv. Die Deklination der Adjektive. Die Steigerungsstufen der Adjektive

11. Das Pronomen. Personalpronomen. Das Reflexivpronomen *sich*. Possessivpronomen. Demonstrativpronomen. Fragepronomen. Relativpronomen. Das

12. Der einfache Satz. Der Aussagesatz. Der Fragesatz.

13. Positive und negative Sätze.

14. Negative Pronomen und Adverbien.

15. Die Wortfolge in einem einfachen Satz.

16. Infinitivsatz

17. Der zusammengesetzte Satz. Die Satzreihe. Das Satzgefüge.

18. Der Text.

19. Direkte Rede.

20. Indirekte Rede.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає галузі знань «Державне управління».

У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика за фахом, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі й який складається з:

➤ інтернаціональних слів, подібних за виразом і таких, що збігаються за змістом в українській та англійській мовах;

➤ відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи над літературою з фаху вступник також повинен знати найбільш уживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

УСНЕ МОВЛЕННЯ

Граматичний мінімум з англійської, французької та німецької мов.

Для оволодіння вміннями і навичками усного мовлення граматичний мінімум передбачає вміння висловити думку в простому розповідному реченні (ствердження і заперечення); ставити загальні і спеціальні питання, використовуючи для цього структури як особових, так і безособових речень.

Для виразу думки в мовленні вступник до аспірантури повинен володіти навичками використання граматичних правил та конструкцій.

Навчальні мовні ситуації, у яких використовується лексичний і граматичний матеріал, групуються відповідно до тематики, що вивчається, і зв'язані з темою “Спеціальність вступника” і проблемами, що висвітлені в текстах для читання.

Активний лексичний мінімум

Активний лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику.

У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика за фахом, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі, який складається з:

• інтернаціональних слів, подібних за виразом і таких, що збігаються за змістом в українській та англійській, французькій, німецькій мовах;

• відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи над літературою з фаху вступник також повинен знати найбільш уживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

4. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенції вступника.

5. СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Лексико-граматичний тест, який перевіряє рівень володіння граматикою та лексикою іноземної мови, передбачений Програмою вступного іспиту з іноземної мови до аспірантури.

2. Читання із словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу. Обсяг тексту із розрахунку не менш ніж 1500 друкованих знаків за одну академічну годину.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

Метою бесіди є перевірка рівня сформованості вмінь монологічного та діалогічного мовлення з урахуванням перевірки рівня сформованості лексичної та граматичної компетенцій, а саме здатність конструювати граматично правильні форми, використовуючи лексичні одиниці, які відповідають ситуації спілкування.

Рекомендовані запитання до співбесіди:

1. Яка тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
2. Чим обумовлений вибір теми Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
3. Який напрям Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
4. Чи брали Ви участь у науковій діяльності до вступу до аспірантури?
5. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?
6. Яка була тема Вашої магістерської роботи?
7. Якими знаннями, вміннями, навичками Ви оволоділи під час навчання в ВНЗ?
8. У якій державній установі (організації) Ви працюєте? Яку посаду займаєте?
9. Що входить до Ваших посадових обов'язків?

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Знання кожного окремого вступника до аспірантури оцінюються як середній бал за кожне з трьох питань екзаменаційного білета.

«Відмінно»: вступник повинен *вільно* спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів; виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до поставлених завдань, що полягають в розумінні змісту і отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела; читати та виконувати письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

«Добре»: вступник повинен вміти спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів; виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до поставлених завдань, що полягають в розумінні змісту і отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела; читати та виконувати письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

«Задовільно»: вступник повинен вміти на елементарному рівні спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів; працювати з оригінальними текстами іноземною мовою з фаху; читати та виконувати письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

«Незадовільно»: вступник не вміє спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вузів, працювати з оригінальними текстами іноземною мовою з фаху.

Рекомендована література для підготовки до вступного іспиту з іноземної мови

Англійська мова

1. Бородина С. Д. Английский язык для аспирантов [тест]. Учебное пособие. / Д.С. Бородина, К.А. Малежик. – К.: «Центр учебной литературы», 2013. – 408 с.
2. Гринько О.В. Англійська ділова мова. Практикум International Business: Навчальний посібник для студентів вищого навчального закладу – К.: МАУП, 2003 – 216 с. – Бібліограф: 212 с.
3. Дроздова Т.Ю. English Grammar : Reference and Practice : учеб. пособ. / Т.Ю. Дроздова, А.И. Берестова, В.Г. Маилова. – Изд. девятое, испр. и доп. – СПб. : Антология, 2004. – 400 с.
4. Зарицький М.С. Переклад: створення та редагування. – К.: Парламентське вид-во, 2004. – 120 с.
5. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 576 с.
6. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. – К.: Інкос, 2002. – 320 с.
7. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). – Вінниця: Нова книга, 2001. – 448 с.
8. Мартиненко А.О. Англійська граматики в таблицях: Навчальний посібник – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 168 с.
9. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови: навчальний посібник / В.Г. Ніконова. Вінниця: Нова Книга, 2018. - 360 с.
10. Посібник Focus on Exams/ua B2. ZNO prep. Bartosz Michalowski, Mariana Petrechko, Sam Mckean, Kris Kirby. – 48 p.
11. Хачатурова М.Ф. Английский язык для деловых контактов. – Киев: Издательство «Аконит», 2002 – 335 с.
12. Черноватий Л.М. Карабан В.І., Ковальчук Н.М., Набоков І. Ю., Пчеліна С.Л., Рябих М.В. Практичний курс англійської мови: Підручник для студентів третього курсу вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та спеціальність «Переклад»). – Вінниця: Нова книга, 2006. – 520 с.
13. Черноватий Л.М. Карабан В.І., Набоков І. Ю. Практичний курс англійської мови: Підручник для студентів другого курсу вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та спеціальність «Переклад»). – Вінниця: Нова книга, 2005. – 356 с.
14. Headway. Workbook. Intermediante. John & Liz Soars. Oxford University Press. 1991 – 58 p.
15. Malcolm Mann, Steve Taylore-Knowles. Destination B2.Grammar and Vocabulary. – Macmillan Publishers Limited, 2008. – 212 p.

Французька мова

1. Костюк О.Л. Підручник для вищих навчальних закладів: DELF-К., 2002 – 224 с.: гл.
2. Потушанская Л.Л., Котова Г.М. Практический курс французского языка, 2004.
3. Рощупкина Е.А., Краткий грамматический справочник по грамматике французского языка, Киев, 1997

4. Самойлова О. П., Комірна Є. В. Практична грамати́ка французької мови: Навч. посібник для студентів вищих навч. закл. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – 512 с

5. Поглиблений курс французької мови: Підручник / Г. Г. Крючков, В. С. Хлопук, Л. П. Корж та ін. — 2-ге вид., випр. — К.: Вища шк., 2000. – 399с. Фр., укр.

6. Терехова Л.О, Навчальний посібник з французької мови для студентів-перекладачів. – Д. Національний гірничий університет, 2006. – 147 с.

7. Попова И.Н., Козакова Ж.А. Грамматика французского языка. М., 1989.

8. Гак В.Г., Ганшина К.А. Новый французско-русский словарь – М.: Рус.яз. – Медиа, 2003 – 1040 с.

Німецька мова

1. Дулиенко Г. И. Пособие по переводу немецкой научно-технической литературы: уч. пособие / Г. И. Дулиенко. - М.: Высшая школа, 1977. - 192 с.

2. Немецкий язык для технических вузов. / Под ред. Н. В. Басовой. 4-е изд. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. - 512 с.

3. Німецька мова: Поглиблений курс: Підручник / Г. П. Ятель, І. О. Гіленко, Л. Я. Мариненко, Т. С. Мироненко. - К.: Вища шк., 2002. - 214 с.

4. Nicolas G., Sprenger M., Weermann W. Wirtschaft — auf Deutsch, Klett Edition Deutsch, München, 1991.

5. Bolten J., Gehrke E. Marktchance Wirtschaftsdeutsch, ErnstKlett Verlag, Stuttgart. 1997.

6. Sacks R. Deutsche Handelskorrespondenz. Max HueberVerlag, 1994.

7. Actelheid Hoffgen. Deutsch für den Beruf. Ein Lehrbuchfür Deutsch alsFremdsprache. Verlagfür Deutsch.

8. L. Michailow, H. Weber, F. Weber. Deutsche Wirtschaftssprachefür Russen.

9. R. Buhlmann. Einführung in die Fachsprache der Betriebswirtschaft, Band II. - München: Goethe - Institut, 1989.

10. R. Buhlmann. Einführung in die Fachsprache der Betriebswirtschaft, Band III. - München: Goethe - Institut, 1989. A. Hering, M. Matussek. Geschäftskommunikation. - К.: Методика, 1996.

Завідувач кафедри перекладу

Воронова З.Ю.

Список тем для співбесіди (англійська мова)

1. Ukraine. History and realities.
2. The historical places of Kyiv.
3. Dniprovsk as we know it (multi-industries city).
4. London - the cradle of British traditions and culture.
5. Peculiarities of Washington as a government city.
6. The United States of America (geography, population trends, political system, economy).
7. Great Britain (geography, political system, economic and scientific affairs).
8. Dniprovsk State Technical University - history and nowadays affairs).
9. The European Union.
10. Ukraine and the European Union.

Список тем для співбесіди (французька мова)

1. Informations autobiographiques.
2. Établissement d'enseignement supérieur professionnel (histoire du développement, structure des établissements d'enseignement supérieur).
3. Formation professionnelle (spécialité acquise après l'obtention du diplôme)
4. l'Ukraine (localisation géographique, climat, principales villes du pays).
5. Système politique moderne de l'Ukraine (division des pouvoirs dans l'État, système administratif et territorial de l'Ukraine, politique de l'État)
6. Développement économique de l'Ukraine.
7. l'Ukraine et l'Union européenne.
8. La France (situation géographique, développement économique, industrie, grands centres industriels).
9. Le système politique de la France.
10. Lieux culturels et historiques de la France.

Список тем для співбесіди (німецька мова)

1. Vorstellungsgespräch (Ausbildung, Arbeitserfahrungen, wissenschaftliche Interessen).
2. Die Ukraine. Allgemeine Charakteristik.
3. Die Verfassung der Ukraine.
4. Die gesetzgebende Gewalt in der Ukraine.
5. Die vollziehende Gewalt in der Ukraine.
6. Die rechtsprechende Gewalt in der Ukraine.
7. Die lokale Selbstverwaltung in der Ukraine.
8. Der Staatsaufbau in Deutschland.
9. Der Bundespräsident.
10. Das Grundgesetz für die BRD.

Завідувач кафедри перекладу

Воронова З.Ю.